

నను సైతం...

వ్యాసాలున్నాయి. వీటిని <http://te.wikipedia.org> నుండి పొందవచ్చు.

- చైతన్య కామిశెట్టి

విజ్ఞానం ఏ ఒక్కరి సొత్తు కాదు. ఏ ఒక్క భాషకో, దేశానికో పరిమితం కాదు. దీనికి ఎల్లలు లేవు. అయితే దురదృష్టవశాత్తు సమాజంలోని కొందరికి మాత్రమే ఇది పరిమితమైంది. దీనికి కారణం ఈ సమాజంలోని వర్గ విభజన. ఈ వర్గ విభజనను ఛేదించుకొని ప్రతి వ్యక్తి ఓ శక్తి కావాలి. సమానహక్కులనే కాదు, విజ్ఞానాన్ని సొంతం చేసుకోగలగాలి. ఇదే లక్ష్యంతో ఎంతో విలువైన సమాచారాన్ని సేకరించి "వికీపీడియా" వెబ్సైట్లో వుంచారు. విజ్ఞాన సారస్యాన్ని ప్రపంచ ప్రజలకు చేరువచేయాలనే బృహత్సంకల్పంతో ఎందరో ఔత్సాహికులు నిర్వహిస్తున్న ఈ యజ్ఞంలో "నేను సైతం..." అంటూ కదలండి ముందుకు...

'చిటికెలో' అని అర్థం. ఇందులో పుస్తక వ్యాసాలను వివరిస్తూ సులువుగా సరిదిద్దవచ్చు, అందుకే దీనికి ఆ పేరు. ఇందులో పుస్తక వ్యాసాలను సరిదిద్దడం కానీ, కొత్త వ్యాసాలు రాయడం కానీ చాలా సులువు. ఇందుకు ప్రత్యేకమైన అర్హతలు ఏమీ అవసరంలేదు. ఎవరైనా నరే, తమకు తెలిసిన వికీపేజీలను ఇందులో జతచేయవచ్చు.

గూగ్ల డాక్యుమెంట్ లైసెన్స్

'వికీపీడియా'లో పుస్తక వ్యాసాలన్నీ 'గూగ్ల డాక్యుమెంట్ లైసెన్స్' పరిధిలోకి వస్తాయి. ఈ లైసెన్స్ ప్రకారం, వికీపీడియాలో పుస్తక వ్యాసాలను ఎవరైనా వారికి కావలసిన విధంగా వాడుకోవచ్చు. వీటిని కాపీ చేసి పంచవచ్చు. మూల వ్యాస రచయిత, ప్రచురణకర్త వివరాలు మార్చకుండా, ఈ వ్యాసాలను ఆధారం చేసుకొని కొత్త వ్యాసాలు రాయవచ్చు. రాసిన కొత్త వ్యాసాలను మళ్లీ 'గూగ్ల డాక్యుమెంట్ లైసెన్స్' కిందే విడుదల చేయాలి. ఇలా చేయడం వల్ల దీనిలోని సమాచారం ఎటువంటి కాపీరైట్ చెంగులో పడకుండా అందరికీ స్వతంత్రంగా లభించేలా జాగ్రత్త పడవచ్చు.

ఇదిలా సాధ్యం?
ఎటువంటి ప్రతిఫలం ఆశించకుండా తమ సమయాన్ని ధారపోసి ఈ "వికీపీడియా"లో సమాచారం జతచేసేవాళ్ళు వుంటారా? అనేది ఎవరికైనా కలిగి మొదటి సందేహం. కానీ అటువంటి వారం లక్షల్లో వున్నారంటే సమస్త కష్టమంది. తమ విజ్ఞానాన్ని అందరితో పంచుకోవాలన్నదే వారి కోరిక. ఇంతమంది రూపొందించే సమాచారాన్ని ఎంతవరకు సమృద్ధిగా అనుమానం కూడా రావచ్చు. అందుకే ఉన్నతమైన వ్యాసాలను రూపొందించాలంటే "వికీపీడియా" వారి నిబంధనలను పాటించాల్సి వుంటుంది. ఈ ఫౌండేషన్ వారు "వికీపీడియా"లో వచ్చే వ్యాసాలను కనిపెడుతూనే వుంటారు. నిబంధనలను ఉల్లంఘించే వ్యాసాలను "వికీపీడియా" నుంచి తొలగిస్తారు. ఒకవేళ ఏ కారణంగానైనా తప్పదు సమాచారం "వికీపీడియా"లోకి చేరినా అది తొలగించబడుతుంది.

'వికీపీడియా' అంటే ఏమిటి?

'వికీపీడియా' ఒక స్వతంత్ర విజ్ఞాన సర్వస్వం. ఇదొక ఆన్లైన్ ఎన్సైక్లోపీడియా. ఈ ప్రాజెక్టులో ప్రపంచంలోని వివిధ విషయాలపై లభ్యమయ్యే సమాచారాన్ని సేకరిస్తారు. ప్రపంచ నలుమూలల నుంచి సామాన్య పౌరులు సైతం ఈ సమాచారాన్ని సేకరించి దీనిలో అమర్చడం ఈ 'వికీపీడియా' ప్రత్యేకత. సమాచారంతో కూడిన వ్యాసాలను ఎవరైనా ఇంటర్నెట్ ద్వారా వరదవచ్చు తప్పిలను సరిదిద్దవచ్చు. కొత్త విషయాలను జోడించవచ్చు. 2001లో మొదలైన ఈ ప్రాజెక్టులో ప్రస్తుతం 1.9 మిలియన్లకు (19లక్షలు) పైగా వ్యాసాలున్నాయి. దీన్నిబట్టి ఔత్సాహికుల భాగస్వామ్యం ఎంతగానూ మనకర్పం అవుతుంది. 'వికీ పీడియా' ఫౌండేషన్ అంటర్నెట్ ద్వారా ఈ మొత్తం ప్రాజెక్టును అందుబాటులోకి తెచ్చింది. 'వికీ' అనగా 'హాయి యస్' భాషలో

విజ్ఞానం ఎప్పుడూ ఒక భాషకే పరిమితం కాకూడదు. అందుకే "వికీపీడియా" ప్రాజెక్టు ఒక్క ఇంగ్లీషులోనే కాకుండా ఇతర ప్రపంచభాషల్లో కూడా ప్రారంభమయింది. ఇందులో ప్రస్తుతం 205 భాషా సందికలు వున్నాయి. ఇంగ్లీషు తరువాత జర్మన్, ఫ్రెంచ్, జపనీస్, ఇటాలియన్ భాషలలో అత్యధికంగా లక్షకు పైగా వ్యాసాలున్నాయి. ఇక్కడ ఇంకో ముఖ్య విషయం కూడా వుండడంలేదు! - ఈ వికీలో భాషలో పుస్తక సమాచారాన్ని సులువుగా ఇంగ్లీషులోకి అనువదించవచ్చు. ఇంగ్లీషులో సహా వికీగా ప్రపంచ భాషలను సైతం తెలుగులోకి కూడా అనువదించేందుకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. తద్వారా సామాన్య జనానికి కూడా అందుబాటులోకి తేవచ్చు. 'వికీపీడియా' తెలుగు సంవికల్ ప్రస్తుతం 1600లకు పైగా

ఇతర ప్రాజెక్టులు

'వికీమీడియా' రూపొందించిన అద్భుతమైన ప్రాజెక్టులు మరికొన్ని వున్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టులు కూడా స్వతంత్రంగానే సమాచారాన్ని అందిస్తాయి. ఉదాహరణకు గణితం, సైన్స్, కంప్యూటర్స్, న్యాయశాస్త్రం, ప్యాపూనిటీస్ వంటి వివిధ రంగాలకు సంబంధించిన పుస్తకాలు, వ్యాసాలు <http://en.wikibooks.org> లో లభ్యమవుతాయి. ఇందులో 11 వేలకు పైగా పుస్తకాలు వున్నాయి. 'వికీ సోర్స్' (<http://en.wikisource.org>) లో ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన మూల గ్రంథాలు అనేక సేకరించబడ్డాయి. పురాతన గ్రంథాలు, చారిత్రాత్మక లేఖలు, పద్యాలు, వ్యాఖ్యానాలు, అభ్యుదయ, సాహిత్యం వంటి రచనలను వికీసోర్స్ ఒక పెద్ద గ్రంథాలంకారం. వీటితోపాటు ప్రముఖ వ్యక్తుల కోటిషన్స్, సామెతలు, వాటి ఆవిర్భావం గురించి కూడా (<http://en.wikiquote.org>) తెలుసుకోవచ్చు. కొత్త కొత్త ప్రదేశాలను సందర్శించాలనుకునే వారికి కూడా 'వికీట్రావెల్' (<http://en.wikitravel.org>) లో సమాచారం దొరుకుతుంది. దీనిలో చూడాలైన ముఖ్య ప్రదేశాలు, అక్కడకు చేరేందుకున్న మార్గాలు, హోటళ్ళు, అక్కడి వాతావరణం, జీవనశైలితో సహా అన్ని విషయాలు తెలుసుకోవచ్చు.

విక్షనరీ (Wiktionary)

స్వతంత్రంగా వాడుకోవడానికి వీలుపడే నిఘంటువును అన్ని భాషల్లో సమకార్యమే ఈ విక్షనరీ ప్రాజెక్టు లక్ష్యం. దీనిలో పదాల అర్థాలతోపాటు, వాటి ప్రతిపదార్థాలు, ఉచ్చారణ, వ్యుత్పత్తికారాలు, వ్యాకరణ విషయాలు వంటి అనేక వికీపేజీలను తెలుసుకోవచ్చు. ఈ విక్షనరీ 'వికీపీడియా'కు భాషా పార్శ్వంగా వ్యవహరిస్తుంది. దీనిని <http://en.wiktionary.org> లో దర్శించవచ్చు.

వికీ న్యూస్

ఇది 'వికీమీడియా' సంపాదనాత్మక ప్రాజెక్టు (<http://en.wikinews.org>). కాపీరైట్ వచ్చే ఎటువంటి ఎగడం దురుదృశ్యం లేకుండా, భవిష్యత్లో రీసెర్చికి ఉపయోగపడేందుకు వీలుగా వుండే ఒక వార్తా సర్వస్వాన్ని స్వతంత్రంగా అందించడమే ఈ ప్రాజెక్టు లక్ష్యం. ఈ 'వికీన్యూస్'లో ఎవరైనా వచ్చి వార్తలను తెలియజేయవచ్చు. ప్రతి వార్తలోపాటు అది సరైన సమాచారం అని తెలిపేందుకు తగిన ఉద్దేశాలు (Citations) అందించాలి. ఇలా చేయడం వల్ల, 'వికీన్యూస్'లో తప్పదు ప్రధానాలకు తావుండదు. అంతేకాకుండా సమాచారాన్ని తెలియజేసేవారు తాము ప్రత్యక్ష సాక్షులైన సంఘటనలను కూడా చెప్పవచ్చు. అంటే దీనిలోని విశేషమేమంటే సమాచారాన్ని తెలిపేవారే ఒక వికీకరిగా కూడా వ్యవహరించవచ్చు. దీన్ని నిటిజన్ జర్నలిజం అంటారు. ఈ నిటిజన్ జర్నలిజం ద్వారా ఏ వార్తా మీడియా సహకారం లేకుండా, ఎవరికీ భయపడకుండా విషయాలను ప్రపంచానికి తెలుపవచ్చు.

దీనికే చేయూతనందుకీవ్వాలి?

తరతరాలూ విజ్ఞానం మన సంఘంలోని కొందరికి మాత్రమే పరిమితమై వుంది. మన సమాజంలో ప్రస్తుతం పుస్తక సమృద్ధిని వికీ పీడియా సమాజంలో పుస్తక విభజనకే కారణం. ఈ విభజనలు తొలగించాలంటే అందరికీ సమానహక్కులతోపాటు, విజ్ఞానాన్ని పొందేందుకు సమాన అవకాశాలను కూడా కల్పించాలి. 'వికీపీడియా' వంటి ప్రాజెక్టులు ఇందుకు తోడ్పడతాయి. రానున్న కాలంలో విజ్ఞానసంకల్ప సమాజం (Knowledge Society) స్థాపించడం మనందరి నైతిక బాధ్యత. అందుకు ప్రతి ఒక్కరూ "నేను సైతం..." అంటూ ఈ ప్రాజెక్టులో భాగస్వాములై చేయూతనివ్వాలి.

ఆ రెండు మందులు

మందులు సహజంగా ఒక వ్యాధికోసం తయారు చేసినా దానికి సంబంధించిన ఫలితాలు మిగిలిన అవయవాల మీద కూడా ప్రభావం చూపిస్తుంటాయి. దీనినే మనం 'సైడ్ ఎఫెక్ట్స్' అంటారు. సైడ్ ఎఫెక్ట్స్ అనేవి చెడు ఫలితాలకేకాక, ఒక్కోసారి మంచి ఫలితాలకూ దారి తీస్తాయి. ఇలాంటి సైడ్ ఎఫెక్ట్స్ నాడీమండలం మీద పనిచేసే మందుల్లో ఎక్కువగా వుంటాయి. ఈ కోవలోకి వచ్చే మందులే 'పెరోక్సిటిన్', 'సిఎక్స్ 717'.

సిఎక్స్ 717 :
'అల్టిమర్ట్' వ్యాధి బారిన పడే వారిలో జ్ఞాపకశక్తి తగ్గిపోతుంటుంది. దీనికి మందుగా 'సిఎక్స్ 717' వాడుతుంటారు. ఈ వ్యాధిగ్రస్తులకు ఇది ఒక వరంగా చెప్పవచ్చు. ఇదే మందు నిద్రలేమిలో బాధపడే వారికి కూడా ఒక వరంగా మారింది. ప్రస్తుతం మనకి 'లైఫ్ సైల్'లో వచ్చిన మార్పు వల్ల నిద్రలేమిలో బాధపడటం సహజ విషయంగా మారింది. కాలిఫోర్నియాలో పనిచేసేవాళ్ళ డాక్టర్లు చేరుకోవడానికి రాత్రింబవళ్ళ పనిచేసేవాళ్ళ సహజంగా నిద్రలేమిలో బాధపడుతుంటారు. దాంతో చురుకుగా, ఉత్సాహవంతంగా మారుతున్నారని వారు తెప్పకోవాలనుకునే వాళ్ళ ఎక్కువగా 'సిఎక్స్ 717' మందును వాడుతున్నట్లు తెలిసింది. 'సిఎక్స్ 717' రసాయనం 'నోడోఫెనిల్', 'నారోకెఫెన్' అనే మందులలో ఉంటుంది. దానితో ఈ మందులకు విపరీతమైన గిరాకీ పెరిగింది. ఈ మందు మెదడులోని 'గ్లూటమేట్' అనే నాడీ సందేశాలను పంపే రిసెప్టర్లను ఉత్తేజపరుస్తుంది.

'గ్లూటమేట్'ను ఉత్తేజపరచడం ద్వారా అలసట దూరం అవుతుంది. ఉత్సాహంగా పని చేయగలుగుతారు. అందువల్ల రాత్రి సమయాల్లో పనిచేసేవాళ్ళు, పని ఒత్తిడి ఎక్కువ ఉండేవాళ్ళు అనివార్యంగా దీనిని వాడటం మొదలు పెట్టారు.

ఈ రసాయనం మీద అమెరికా డిఫెన్స్ రిసెర్చ్ ఏజెన్సీలు పెట్టుబడులు పెట్టి పరిశోధనలను ప్రోత్సహిస్తున్నారు. ఈ పరిశోధనలు సత్ఫలితాలను సాధిస్తే, వారి సైనికులకు నిద్ర దూరమైస్తే, కార్యోత్సే ఈ మందును అధికంగా వాడటం వలన కలిగి దుష్ఫలితాల మీద ఇంకా పరిశోధన జరగాల్సివుంది.

'పెరోక్సిటిన్' :
లక్షలాది ప్రజలు మానసికంగా కృంగిపోవడాన్ని (డిప్రెషన్) బయటపడేందుకు 'పెరోక్సిటిన్' రసాయనాన్ని మందుగా వాడుతున్నారు. 'పెరోక్సిటిన్' రసాయనాన్ని 'సిరోగ్లాట్', 'పక్సిల్' అనే మందులలో ఉపయోగిస్తున్నారు. ఈ మందుల వలన మనలోని భావోద్వేగాలను నియంత్రించే 'సిరోటోనిన్' అనే రసాయనం మెదడులో ఎక్కువ ఉత్పత్తి అవుతుంది.

ఈ 'పెరోక్సిటిన్' వల్ల డిప్రెషన్ ను దూరం చేయడమే కాకుండా, అది పిల్లలలో అత్యుత్పత్తి సంబంధించిన ఆలోచనలను కలుగజేస్తుందని తెలిసింది. పిల్లలు, యుక్తవయస్సులో ఉన్న వాళ్ళకు ఈ మందులు రాయకూడదని పద్దతులు పెట్టడమేగాక, దీన్ని 2003 నుంచి నిషేధించారు. కానీ ఈ 'పెరోక్సిటిన్' డెప్రెషన్ మీద ఎటువంటి ప్రభావం చూపుతుందో కనిపెట్టలేదు. తరువాత లండన్లోని మెడికల్, ఆరోగ్య రక్షణ కోసం తయారు చేసే ఉత్పత్తుల నియంత్రణ కమిటీ ఈ మందులను తయారు చేస్తున్న 'గ్లూటామిన్' కంపెనీ నుంచి నిషేధక కోరింది. వారు చేసిన పరిశోధనలో అత్యుత్పత్తి ప్రయత్నించిన వారిలో ఎక్కువ మంది ఈ మందులు వాడుతున్నట్లు బయటపడింది. కాబట్టి ఈ 'పెరోక్సిటిన్' వాడకంపై ప్రజలను జాగ్రత్తం చేయడమేగాక, మానసిక వ్యాధి నిపుణులు ఈ మందుల వినియోగానికి సంబంధించి మరింత జాగ్రత్త పనిచేయాల్సివుంది.

- పాపని

నిండా మునిగాక ఆ గోలేంటి?

నేకనేక వ్యాధుల సేయితుడికి ఇసాపట్టుం చూపెట్టాలనుకున్నాడు సిమాచలం. అనుకున్న రెండోరోజు ఇద్దరు కల్పి బయల్దేర్లారు. వీటిలో మనసులు అంతగా లేనిచోట బండి అపాచు సిమాచలం. 'ఓరి బాబో... ఎంత సొపుడ్రం. సూసినంతా నీరే. అదే... ఆకాసం, సొపుడ్రం కలిసిపోనాయి...' తెగ ఆచ్చెరపోయి - సొపుడ్రంలో నీలమైపోయాడు అప్పకొండ. 'తరువాత ఆచ్చెరపోవుకాని, అటు చూడు, జనం. అదివారం పూటయితే ఇసకెత్తే రాలదు. అంత జనమొత్తారు!' చెప్పేడు సిమాచలం.

'మరింత ఇసకెత్తాలివొందిరా' అన్నాడు అప్పకొండ టిక్కున.

'ఎటకారం తరువాత. అలా పద ముందుకీ అని రెక్కట్టాకొని ముందుకు నడిపించాడు సిమాచలం. ఎల్లగా ఎల్లగా ఒకసోట... సొముడ్రం వొడ్డున ఓ లోటాపా, ఓ మనిసి ఇడిసిన బట్టలూ, కోల్లూ ఆగుతుంటాయి. ఎవడో తానమాడుతున్నాడనుకుని, అటేపు సూసాచు అప్పకొండ. ఆడు సర్దాగా తానం చేస్తున్నట్లునేదు. సొపుడ్రంలో మునిగిపోతున్నట్లుంది. ఉక్కిరిబిక్కిరైపోతూ, ఏదో అరుతున్నాడు. సిమాచలం ఎనకామందు అలోచించకుండా గిబుక్కున దూకాడు, సొపుడ్రంలోకి. మునిగిపోతున్నోడి జుట్టుకొని - వొడ్డుకి నాకొక్కాడు. కాసేపటికి ఆ మనిసి తేరుకున్నాడు.

'చేరే... సిమాచలం... బాదనీ, సంతోసాన్ని బాసనేకోసా అర్థం చేసావొచ్చుగానీ - ఇంకాకబోడు మునిగిపోతూ ఏ బాసలోనా కేకేసాచు' అనడీగాడు అప్పకొండ.

'ఓ... ఆదా... అది కంపూటరు బాస. 'ఎఫ్ వన్ ఎఫ్ వన్' అని అరిచేడు. అంటే 'రచ్చించండి... రచ్చించండి...' అని, 'నవ్వుతూ చెప్పేడు సిమాచలం.

'ఆది కంపూటరు పేమ సిగతరగ. నీకర్థమయింది గనక కావడేవు. మరి నాలాలోడైతే అన్ని రచ్చించటమెలాగ?...' అని నమ్మేసాచు అప్పకొండ.

- శాంతిమిత్ర.

ప్రారంభించారు. Back Rub అంటే 'బ్యాక్ రిలీఫ్' ద్వారా ఫలితాన్ని అందించడం. యూనివర్సిటీ రీసెర్చ్ సెంటర్ ఈ ప్రాజెక్టు కొంత ఆకర్షిని రేపినప్పటికీ, వాణిజ్యపరంగా ఆదరణ పొందలేదు. అనేక సంవత్సరాల కలిసి ఈ టెక్నాలజీ ఆధారంగా సెర్చ్ ఇంజన్ తయారీకి ప్రయత్నించినప్పటికీ సరైన స్పందన రాకపోవడంతో 1998 సెప్టెంబర్లో 'Google' పేరుతో స్వతంత్రంగా ఒక సంస్థను స్థాపించారు Sergey Brin, Larry Page లు. సంస్థను ప్రారంభించిన రెండు నెలల్లోనే 'టాప్-100'లో ఒకటిగా స్థానం సంపాదించిన గూగుల్, ప్రస్తుతం అనేక భాషలలో రోజూకు సుమారు 800కోట్ల పేజీలను సెర్చ్ చేస్తోంది. అంతేకాకుండా మార్కెటింగ్ కోసం 21 డిశాల్లో తన కార్యాలయాలను స్థాపించింది. అలాగే మొట్టమొదటిగా తన రీసెర్చ్ సెంటర్ను 'ఫారం' అంటూ పేరుపెట్టింది. గూగుల్ అంటే Google అనే పదం Google అనే పదం నుండి వచ్చింది. Googol అంటే 10 to the power of 100 (10¹⁰⁰). అంటే 1 తర్వాత 100 సున్నాలు పెడితే వచ్చే సంఖ్యతో సమానమైనన్ని పేజీలను ఇండెక్స్ చేస్తుందనే ఉద్దేశంతో ఈ సెర్చ్ ఇంజనీకు 'గూగుల్' అని పేరు పెట్టారు. ప్రస్తుతం ఇన్ని పేజీలను అందించకపోయినా భవిష్యత్లో తప్పక అందించగలదనే విశ్వాసంతో వారున్నారు.